

Resolutions of the Council of Policy of Cape of Good Hope Cape Town Archives Repository, South Africa

---

Reference code: C. 11, pp. 17–27.

Resolutie mediterende van den laesten Maij tot den 8en Junij 1677. [1]

Presentibus omnibus.

Na 't ordinaris gebedt tot Godt door de E.Hr. Gouverneur den Raat bij een geroepen en vo[o]rgehouden sijnde de sobere behoeften soo van provisie als andere equipagiegoederen daar 's Comps. magazijnen als nu bij versien waren en dat deselve daar de dagelijcx nootsackelijcke verstreckinghe aan de Indische gebreckelijcke kostlijcke retourbodems als andere behoeftege schepen gedaan, bij na gansch ledigh wierden dat naeuwlijcx bestendigh sijn door 't langh achterblijven van tegemoet verwachtend ontset der Patriase schepen (die ijder moment met de hulpe van Godt tegenwoordigh staan op te dagen) om eenigh vaartuijgh off bodem van al te grooten ommeslagh en gebrecq alhier langer aan te houden, dewijle voor ons onseker sij, wanneer eenig schip off scheepen tot onse eijgen adsistentie staen te gewerden, ende invoegen 't schip Croonenburgh in compag. van de 2 Ceijlonsche retourschepen 't Wapen van ter Goes en Rommerswael costi successive met rijs voor dit gouvermt. op den 28 Maij gearriveert, van sijnen corl [2] en ladinge behoorlijck ontlast sij, en door de wederomkomste van de hoecker de Boode bequaem genoegh sijnde om de Comp. hier om heen te kunnen dienen, gedachten bodem d' E. Compag. alhier maer eenelijck tot een last is streckende en [3] deselve noch intijts van hier versonden werdende, in India beter ten dienste van onse Hren. Maijores sal te stade komen, niet alleen om de behouden pousse en 't vertrecq van de Bataviasche als Ceijlonse retourschepen tot haer Edls. narichtinge aldaer tijdelijck te cunnen adviseeren, maer oocq dien lastdragende bodem, sijnde noch van goede bequaemheijt, in 't landt off elders te versenden, Soo is ten meesten dienste der E. Compag. goet gevonden en 't alderdienstigst geoordeelt die behoeftegen bodem (boven dat noch voor 2 maanden rus ruijm versien is en een ruijme maant van andere montkost) uijt onse eijgen nootdruft noch voor 2 maenden sien te victualieeren en van 't nootsackelijckste (is 't doenlijck te laten voorsien) om deselve van de handt quijt te worden en per eersten naer Batavia te depescheren.

Wijders den schipper Jan Adriessen van geseijde schip Croonenburgh in Raade afgevraegt sijnde wat voor provisien en equipagiegoederen voor sijn onderhebbende schip (om de reijse naer Batavia te krijgen) 't nootsackelijckste requireerde en door den E. administrateur een overslagh gemaect sijnde off [4] sijne gedaane petitie uijt onsen soberen voorraet noch conde voldaan werden, soo is bij narecq. en bevinding van ja, goetgevonden gemelden bodem met dese onderstaende provisien & noch te provideeren namentlijck : [5]

Ende gemerckt geseijde schipper op onse afvraginge volmondigh bekennt met de bovenstaende uijtrustinghe te vreden te sijn en daermede wel can bestaan als mede wel raat te weten van eenige gecondemneerde persoonen op desselfs schip verordineert in goede ordre over te voeren sonder mutiratie vreesen off daarvoor te duchten was, Soo is mede goet gevonden bij ons vorigh besluyt (wegens dien bodems vertreck) te blijven persisteren en soo ras van 't vereijachte versien sal wesen en de wint goet sal waeijen maar te laten rijs vervorderen.

Verders alsoo Maijke van den Bergh, de wed. van. ... [6] Tielemans saliger, door den E.achtbr. Raat van Justitie over heelerij van rijs en padij & bij definitive sententie is gecondemneert (boven haare verdere wel verdiende en genotene straffe) om elders gebannen te werden, en vermits noch niet wel sijn te rade geworden waer heen men dit diefachtige wijff, ijder tot een cancker en pest sijnde) [7] 't bequaemst soude plaetzen, Soo is mede in Raade gearresteert gedachte wed. voor eerst op 't Robbeneijlant te laten setten en bij offresserende

geleentheit daer over nader te resolveeren. [8]

Sijnde mede in Raade verschenen den vrijborgen Willem van Dieden en door den selven overgelevert sekere recipisse van wegens eenige schapen die aan de Bataviasche als vaderlantse schepen, 't Dasseneijlandt aancomende, tot gerieff en nootsakelijcke verversinge nu en dan op onse ordre *van daer* [9] heeft verstreckt, waar over seer eerbiedigh was versoeckende hem de vereisjste betalinge mochte toekomen, Soo sijn mede daarover eens geworden en met den suppl. tegens 6 ijder geaccordeert ende alsoo geseijde vrijborger bij seker contract.... [10] jaerlijcx van den aanteelt sijner schapen op 't Dasseneijlant over de vergunningh van de weijde aan d' Compa. gehouden sij. ... [11] te leveren en den aanteelt veeltijt soberder als inder daet sij, can opgegeven werden, vermits door 't ver van de handt leggen van geseijd[e] eijlandt en 's Comps. vaertuijgen daerop niet sijn varende, daar heen continueel de visitatie niet wel can gedaan worden, Soo is goet gevonden denselven jaerlijcx een seekere tanto te doen op brengen en de privilegie van de weijde aldaar soodanigh te vergunnen dat gehouden blijft jaerlijcx 40 ps. slachtbare schapen aan d' Ed. Compa. te leveren, ingaande de tijt van 't vertrecq der eerste Indische retourschepen en geschiedende de prompte betalinge wederom met de comste der selver, alles als vorens gesproken tot wederroepens t[oe]. [12]

Door den Gouverneur in Raade verthoont en voorgelesen sijnde sekere missive in dato ult. Maij uijt Hottentoots Hollandt van den sergt. Lourens Visser geschreven, [13] dicterende hoe onse geallieerde [14] Hottentoots bij de Hessiquas ende andere natien [15] dagelijcx soo wenig [16] niet besich sijn om van deselve in abundantie vee te ruijlen, en haare coralen alsoo te ver[s]tercken en meer andere machematien tot prejuditie der E.Compag. onder den duim met ruijlen te plegen, ende aangesien dit selvige een sake sij van seer schadelijcken gevolge, en grootelijcx sijne opmerckinge begeert, dewijle die schraapachtige natie dit [17] niet alleen ondernemen buijten ons voorweten off consent, maar oocq daarbij continueerende van sulcke ijdele inbeeldinge souwden werden dat d' E. Compa. vee benodighende haerl. 't selve vrij duerder souwde moeten of dienen af te handelen, daer d' Compa. bevoorens in compag. van haerl. naer wensch selfs met die off diergelijcke natie haare ruijling heeft gedaan) [18] ende om die buijten weten begonnen [19] verruijlinge &a. en meer andere slincxe trecken op de beste en civielste wijze te beletten, soo hebben 't alderdienstigh voor d' E. Compag. geacht en goetgevonden geseijde Hottentoots capiteijnen aan die morsserije annex sijnde, voor ons te ontbieden en onse rechtmatige misnoeginge daerover te toonen mitsgaders deselve voor te houden (dit bedrijff buijten ons consent geschiet) [20] sijnde te smaken na een geveijnsde vrunthoudingh met d' E.Compag., en sijn. haer grotelijcx suspect hadden gemaect, vermits [21] in onse afwesigheijt, en dat buijten de ordinaire gewoonte met andere buijtenlanders vee ruijlende *waren* [22] en daer uijt wel te presumeeren stont met deselve te willen een Ligue trecken om d' E. Compag. tegen te gaan; en wanneer sulcx niet na en lieten d' E. Compa. genootsaect souwde wesen op haerl. te vigileren, en bijwijlen haar resentment daer over 't toonen of ten minste oock souwde trachten (buijten haar.) vrunden te maacken.

In somma is verder goetgevonden haerl. door tractementen en kleijne geschenken soo verre soecken te verplichten dat geen vee vo[o]rtaen meer van andere Hottentoots comen te ruijlen dan met ons voorweten en toestemmingh en wanneer ijts ingeruijlt hebben, dat gehouden sullen blijven d' Ed. Comp. na rato een gedeelte van 't selve over te doen, eijndelijck noch deselve mede soecken te disponeren om jaerlijcx ijts in forma van hommage op te doen brengen al souwde de vereeringe [23] vooreerst dubbelt moeten wesen &a. sijnde mede door den luitenant J. Cruse an d' Hr. Gouverneur bekent gemaect dat de Hottentots capitajnen Cuijper en Tomas aan voors. morsserij schuldigh sijnde, op onse citatie hier sijn verscheenen vergeselschap met eenige afgesandten van 's Comps. schadelijcke vijant Goennema, die uijt de naem van haeren oversten volgens haer voorgeven expres waren gecommitteert omme te gaen sien en vernemen offer occasie souwde sijn om met d' E. Compa. t' kunnen eenswerden en tot vrede geraecken. Soo is door d' E.Hr. Gouverneur opgemelt aanstonts den Raat doen vergaderen en die bovengemt. gesanten binne doen komen, dewelcke op afvraginghe als boven bleven persisteeren en seijden tot geen anderen eijnde gecomen te sijn [24] en nu maer voor aff(vermits geen geschenck off eenigh offeringh tot een vreedeteken mede brachten) en dit gesantschap maer door geringe personen bedient wiert) [25] quamen vernemen wat apparentien daer toe schenen, en dat Goennema selfs (na een versekerde en vaste getroffenie unie) van intentie was aff te willen komen om [26] hier in persoon te

verschijnen, om met d' E. Compag. in der minne voortaan te handelen, Ende aangesien dit een saake souwde sijn voor d' E. Compn. en dese vrije ingesetenen seer dienstigh, waer na al ruijmen tijt gewenscht is, als 't maar tot reputatie voor d' E. Compag. *conde* [27] geschiede, Soo hebben na goet overlegh eenparich geresolveert haar aan te laten dienen ons sulcx aangenaam te sijn en de E. Compe. als dan mede wel (wanneer wat nader quamen en haar als billick voor d' E. Compag. vernederden en met kennelijcker tekens tot de vrede onder een aansienlijcker gesantschap hier verschenen) souden genegen sijn een vaste vrede aan te gaen *mits* dat *de* [28] capitajnen Cuijper en Schacher alsdan daarmede in mosten begrepen wesen en andere reden [29] meer tot soodanigen eijnde dienende, sijnde verders mede goetgevonden deselve (alsoo op morgen meenen te retourneeren [30] een vrijgeleijde off paspoort voor de tijt van 3 maenden te vergunnen en geseijde gesanten tot den luitenant Cruse te wijsen met recommandatie dat deselve (onder belofte van restitutie) wel sal hebben te tracteeren op die maniere als off het tractement van sijn eijgen persoon en niet van 's Comps. wegen voor quam en aan Goenema evenwel mede uijt sijn E. naem een goet stuck toback te vereeren of te senden met 'et aanseggen dat onse groote capitain (vermits sijl. van Goennema geen geschenck en hadden gebracht) nu mede niets en wilde senden.

Ten laesen [31] dewijl den schipper Jan Andriessen althans volgens eijgen advijs met sijn schip in gereetheijt legt om te kunnen vertrecken en denselven niemendal meer tot de reijse comt te obsteeren als mede geen vijantlijcke schepen met ons voorweten veel *hier omheen* [32] te verwachten hebben, [33] soo wert goet gevonden denselven 's Comps brieven (in Rade geresumeert sijnde) aanstonts over te geven en, heden de wint redelijck goet waijende, af te depescheren.

Aldus gedaan en geresolveert in 't Fort d' Goede Hoop ten dage en jaar voors.

J. BAX g.v. HERENTALS.

H. CRUDOP.

DIRCQ JANSZ SMIENT.

J. CRUSE.

M. VAN BANCHEM, Secrets.

Notes:

[1] Geskryf in dieselfde handskrif as die resolutie van 23 Maart 1677.

[2] Die laaste twee letters van die woord "corlen" is deurgehaal. In die W.N.T. word vermeld dat in die taalgebruik van die O.I. Kompanjie "korrel" of "corl" die betekenis van "peper" gehad het.

[3] Eers het "in India" voor "deselve" gestaan. Dit is egter deurgehaal en na "versonden werdende" geskryf.

[4] Die woordjie "op" is verander in "off".

[5] Ongeveer nege reëls is blanko gelaat, waarskynlik sodat die lys van "provisien" later ingevul kon word.

[6] Blanko gelaat. Majiken van den Bergh was volgens G. G. Kloeke driemaal getroud. Haar eerste man was Jacob Theunisse, haar tweede Tielman Hendricx en haar derde Pieter van Westhuijsen. Vgl. voetnoot 3 op bl. 82 en sien *Herkomst en groei van het Afrikaans* deur G. G. Kloeke, p. 253.

[7] Die beginhakie wat waarskynlik voor "ijder" moes gestaan het, is weggelaat.

[8] Haar vonnis om geesel, met 'n galg op die rug gebrandmerk en verban te word, staan opgeteken in die dagregister van 1 Junie 1677. Vgl. V.C. 8: *Dagregister*, 1677–1679, p. 180. Vgl. verder p. 194 van hierdie publikasie en C. J.2954: *Conf. en Inter.*, 1677–1682, pp. 39–42 met handtekening Maria van den Bergh.

[9] Die gekursiveerde woorde is tussen die reëls ingeskryf.

- [10] Een of twee reëls is hier oorgeslaan en blanko gelaat.
- [11] Een reël is hier blanko gelaat.
- [12] Met behulp van die H.K. aangevul.
- [13] Die brief van sersant Lourens Visser kan nie onder die *Inkomende Stukke* teruggevind word nie. Vir antwoord op sy brief sien C. 498, deel I: *Uitg. Br .*, 1676–1678, pp. 699–700.
- [14] Eers het hier "gealligeerde" gestaan. Die *g* is egter deurgehaal.
- [15] " 's Comps. vijanden" is deurgehaal en vervang deur "natie".
- [16] In die H.K. staan "weijnich".
- [17] Die woordjie "die" is verander in "dit".
- [18] Die beginhakie ontbreek in albei handskrifte.
- [19] Eers het hier gestaan "begonnende". Die "de" is egter deurgehaal.
- [20] In albei handskrifte staan die hakie na "geschiet". Dit pas beter in na "sijnde".
- [21] Na "vermits" is "sijl" deurgehaal.
- [22] Die gekursiveerde woord is tussen die reëls bygeskryf.
- [23] Die woord "betalinge" is verander in "vereeringe".
- [24] Na "sijn" is die woord "erlangen" deurgehaal.
- [25] In die H.K. kom "wiert" nie voor nie. Die hakie, wat in albei handskrifte voorkom, kon beter deur 'n komma vervang gewees het.
- [26] Die woordjie "en" is verander in "om".
- [27] Die gekursiveerde woord is tussen die reëls bygeskryf.
- [28] Die gekursiveerde woorde is tussen die reëls bygeskryf, terwyl "de" verander is na "dat".
- [29] Na "reden" is die woord "dringen" deurgehaal.
- [30] In albei handskrifte ontbreek die afsluitingshakie.
- [31] In die H.K. staan "laesten".
- [32] Die gekursiveerde woorde is tussen die reëls bygeskryf.
- [33] Die woord "heeft" is deurgehaal en "hebben" in die plek daarvan geskryf.

Publication is only permitted if the name of the repository and the reference number are mentioned.